

3. Resultaten?

Voor lesgevers Nt2 was het pakket een hele ommezwaai: hoekenwerk, pc's in de klas, permanente evaluatie en remediëring. Een degelijke opleiding was dus onontbeerlijk. Veel instructeurs waren enthousiast over het nieuwe concept: "Eindelijk tijd voor evaluatie, veel materiaal en goed uitgewerkt materiaal om op maat te werken, ...".

De pakketten werden ook goed onthaald bij de cursisten. Ze vonden het boeiend om vanaf het basisniveau (A1) al een vakspecifiek aanbod te kunnen kiezen. Bovendien staat het leren van de taal in het pakket dicht bij de praktijk, zijn er leuke motiverende taken, etc.

Of de resultaten positief bijdragen tot doorstroom naar de beroepsopleiding en naar werk, hopen we in 2010 te kunnen bevestigen.

Ronde 7

Sandy Reinenbergh & Kristel Hoydonckx
Huis van het Nederlands, Antwerpen
Contact: sandy.reinenbergh@stad.antwerpen.be
kristel.hoydonckx@stad.antwerpen.be

Taalgericht naar werk: handvatten voor de taaldocent in geïntegreerd onderwijs

In tal van Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) die beroepsgerichte opleidingen aanbieden, ondervinden laagtaalvaardige cursisten moeilijkheden om volwaardig aan het onderwijs te participeren. Voldoende taalbeheersing is cruciaal tijdens de studieloopbaan. Taal is nodig om gesproken en geschreven teksten te kunnen begrijpen, om met vakdocenten en medecursisten over de leerstof te kunnen praten, om antwoorden op opdrachten te kunnen formuleren, etc. Laagtaalvaardige cursisten hebben daarom extra taalondersteuning nodig tijdens de vakopleiding. Geïntegreerd onderwijs, dat taalonderwijs en vakonderwijs verenigt, kan hier een oplossing zijn. Directies/coördinatoren en docenten hebben nood aan handvatten en praktische instrumenten voor taalondersteuning.

Het Huis van het Nederlands Antwerpen ontwikkelde voor beroepsgerichte opleidingen en CVO's het kader en de vormingsmodules *Taalgericht naar Werk*. Dat is mogelijk gemaakt met de financiële steun van het departement Inburgering (ministerie van de Vlaamse Gemeenschap).

Het project *Taalgericht naar werk* bestaat uit twee fases. In het schooljaar 2006-2007 publiceerde het Huis van het Nederlands Antwerpen, in samenwerking met Linguapolis, *Taalgericht naar Werk. Over het belang van geïntegreerd vakonderwijs voor beroepsgerichte opleidingen*. Die publicatie speelt in op de noden en biedt praktische instrumenten voor taalondersteuning aan cursisten. Ze bestaat uit 3 actieplannen om geïntegreerd vakonderwijs in te voeren:

- een *actieplan voor directies en coördinatoren*: zij krijgen een kader om geïntegreerd vakonderwijs te implementeren;
- een *actieplan voor docenten*: vakdocenten krijgen instrumenten en voorbeelden om taalgericht vakonderwijs toe te passen in de praktijk en taaldocenten krijgen tips en praktijkvoorbeelden om taallessen (Nederlands op de werkvloer, neven- of voortraject) af te stemmen op de vakles en om vakdocenten te ondersteunen bij taalgericht werken;
- een *actieplan taalbeleid*.

In de publicatie onderscheidt het Huis vier vormen van geïntegreerd vakonderwijs: ‘Nederlands op de opleidingsvloer’, ‘een beroepsgericht voor- en neventraject’ en ‘taalgericht vakonderwijs’. Het kader richt zich vooral naar Centra voor Volwassenenonderwijs, maar is ook interessant voor medewerkers op stage- en werkvloeren, beleidsmakers, pedagogische begeleiders, etc. Tijdens de HSN-conferentie van 2007 gaven het universitair talencentrum Linguapolis en het Huis van het Nederlands Antwerpen hier een uiteenzetting over.

In 2008 ontwikkelde het Huis van het Nederlands, in samenwerking met de Karel de Grote-Hogeschool, 12 vormingsmodules die aansluiten bij de publicatie. Die interactieve vormingsmodules bieden ondersteuning aan vakdocenten, taaldocenten en directies bij de implementatie van geïntegreerd onderwijs. Er zijn zowel vormingen voor centra die in het begin staan van een taalbeleidsproces, als voor centra die er al een aantal jaar actief mee bezig zijn. Hieronder vindt u een overzicht van de modules:

OVERZICHT TAALMODULES

Voor wie?	Bij de start van taalbeleid	Voor scholen met ervaring	Voor wie?	Bij de start van taalbeleid	Voor scholen met ervaring
Directies en coördinatoren	Module 1A Taalbeleid: Inleiding - Wat zijn de algemene principes van tweedetaalre werking? - Wat is gintonneel vanderweerd? - Hoe kan je taalbeleid voeren op 4 niveaus? - Zijn er goede praktijkvoorbeelden?		Vakdocenten en taaldocenten	Module 4A Samenwerking tussen taal- en vakdocent: rolverdeling en Nederlands op de opleidingsvloer - Hoe verloopt de samenwerking organisatorisch? - Wat is de rol van de taal- en vakdocent bij: - Inleidingsfase - Taalgerichte-/hoortrject - Taalgericht vakonderwijs - Nederlands op de opleidingsvloer (h.o.d.s.: modellen en stappenplan) - Nodig: voorwaarden en weerstanden	Module 5 Nederlands op de opleidingsvloer: coaching - Hoe kunnen docenten mekaarlessen observeren en begeleiden? - Dit kan gebeuren met of zonder begeleiding. Ook vormen van taalbegeleiding en video-coaching zijn mogelijke opties.
	Module 1B Taalbeleid: Intake, toetsing, samenwerking - Hoe zorg je voor een efficiënte intakeprocedure? - Hoe bepaal je de gewenste talige competenties bij in- en uitstroom? - Welke toets kan je afnemen bij de intake? - Wat zijn de voorwaarden voor de samenwerking tussen vakopleiding en taalopleiding? - Hoe ga je om met weerstanden?	Module 1B Taalbeleid: Intake, toetsing, samenwerking - Hoe zorg je voor een efficiënte intakeprocedure? - Hoe bepaal je de gewenste talige competenties bij in- en uitstroom? - Welke toets kan je afnemen bij de intake? - Wat zijn de voorwaarden voor de samenwerking tussen vakopleiding en taalopleiding? - Hoe ga je om met weerstanden?			Module 4B Samenwerking tussen taaldocent en vakdocent: toetsing - Hoe kan je de gewenste talige instructies bepalen? - Wat zijn de mogelijke evaluatievormen? (functionele toetsing vs. gewone afname/bepalingsoefening) - Hoe stel je een functionele taaltoets op? (concrete opdracht)
Vakdocenten	Module 2A Taalgericht vakonderwijs: Inleiding - Wat zijn de algemene principes van tweedetaalverwerving? - Waarom taalgericht vakonderwijs? - Hoe werk je met de 3 pijlers van taalgericht vakonderwijs in je les? (interactie, context en taalsteun)	Module 3A Taalgericht vakonderwijs: verdieping - Welke werkvormen kan je inzetten in de les? - Hoe kan je je eigen les- en materiaal materiaal screenen en herwerken?	Taaldocenten	Module 6A Talg beroepsgericht voor-/neventraject: doelen en inhoud - Hoe organiseer je een talig beroepsgericht voor-/neventraject? - Hoe kan je het gewenste leerdoel- en uitstroomniveau van het traject bepalen? - Hoe bepaal je de inhoud van het traject? - Wat vind je geschikt lesmateriaal?	Module 7A Talg beroepsgericht voor-/neventraject: coaching - Hoe kunnen docenten mekaarlessen observeren en begeleiden? - Dit kan gebeuren met of zonder begeleiding. Ook vormen van taalbegeleiding en video-coaching zijn mogelijke opties.
	Module 2B Taalgericht vakonderwijs: interactie, context en taalsteun - Hoe kan je voor context zorgen in de les? (voorbelden en rolspelen) - Hoe kan je mondeling taalsteun geven? (woordenschat, strategieën, feedback) - Hoe kan je schriftelijk taalsteun geven? - Aan met mondeling les: - tips om cursisten aanpassen te laten verwerken - Hoe kan je lessen kritisch bekijken?	Module 3B Taalgericht vakonderwijs: coaching - Hoe kunnen docenten met elkaar lessen observeren en begeleiden? - Dit kan gebeuren met of zonder begeleiding. Ook vormen van taalbegeleiding en video-coaching zijn mogelijke opties.			Module 6B Talg beroepsgericht voor-/neventraject: didactiek - Wat zijn de criteria voor goed lesmateriaal in een voor-/neventraject? - Valdeet het bestaan, elgns lesmateriaal aan de criteria?

Figuur 1: Overzicht taalmodules.

Bij de modules hoort een cd-rom met filmfragmenten, waarin lescentra tonen hoe een vakdocent, taaldocent en een docent Nederlands op de werkvloer concreet te werk gaan.

Schooljaar 2008-2009 en dit schooljaar krijgen CVO's door middel van EIF-middelen (i.e. middelen van het Europees Integratiefonds) de kans om te experimenteren met de geïntegreerde trajecten. Een aantal beroepsgerichte CVO's in Vlaanderen organiseren in samenwerking met CVO's die Nt2 aanbieden Nederlands op de opleidingsvloer, een talig beroepsgericht voor- of neventraject. Hierbij krijgen ze procesbegeleiding van de Huizen van het Nederlands in de vorm van vormingsmodules en individuele ondersteuning/advies bij de uitvoering van de trajecten.

Tijdens de 23ste HSN-conferentie (2009) demonstreren we in een interactieve workshop een fragmentje uit de vormingen voor taaldocenten. We gaan dieper in op de organisatie en de mogelijke werkvormen van Nederlands op de opleidingsvloer en op de voor- en nadelen ervan.

Meer info over *Taalgericht naar werk* vindt u op <http://www.nt2antwerpen.be/>.